

ตาบอดสี

● **นำเสนอเมื่อ** 29 ม.ค. 2552

ตาบอดสี หรือ ที่เรียกว่า colour blindness เป็นอาการที่ตาของผู้ป่วยแปรผลแปรภาพสีผิดไปจากผู้อื่นที่เป็นตาปกติ ตาเป็นอวัยวะจำเป็นต่อการทำงานในชีวิตประจำวัน หากเกิดความผิดปกติไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดที่มีผลกระทบต่อการทำงาน บุคคลนั้นๆ ย่อมได้รับผลกระทบไม่ว่าทางใดก็ตามหนึ่ง ภาวะตาบอดสีเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตในสังคมมากพอสมควร

การมองเห็นของมนุษย์

โดยปกติแล้วตาเราจะเห็นสีที่ประกอบด้วย 2 กลุ่ม กลุ่มแรก เรียกว่า rods เป็นเซลล์รับแสงที่รับรู้ถึงความมืด หรือสว่าง ไม่สามารถแยกสีออกได้และจะมีความไวต่อการกระตุ้น แมในที่ที่มีแสงเพียงเล็กน้อย เช่น เวลาากลางคืน เซลล์กลุ่มที่สองเป็นเซลล์ที่ทำหน้าที่มองเห็นสีต่างๆ เรียกว่า cones โดยจะแยกได้เป็นเซลล์อีก 3 ชนิด ตามระดับคลื่นแสงหรือสีที่กระตุ้น คือ เซลล์รับแสงสีแดง เซลล์รับแสงสีน้ำเงิน และเซลล์รับแสงสีเขียว

เกิด จากการกระตุ้นเซลล์ดังกล่าวนี้มากกว่าหนึ่งชนิด แล้วให้สมองเราแปลภาพออกมาเป็นสีที่ต้องการ เช่น สีม่วง เกิดจากแสงที่กระตุ้นทั้งเซลล์รับแสงสีแดง และเซลล์รับแสงสีน้ำเงิน ในระดับที่พอๆ กัน การเกิดสีต่างๆ ที่มองเห็นเหล่านี้ ก็เช่นเดียวกับหลอดภาพของเครื่องรับโทรทัศน์นั่นเอง ซึ่งเซลล์กลุ่มที่สองนี้จะทำงานได้ดีต้องมีแสงสว่างเพียงพอ

ดังนั้นถ้าเรา เรา จึงไม่สามารถแยกสีของวัตถุได้แต่ยังพออบอกรูปร่างได้ เนื่องจากมีการทำงานของเซลล์ในกลุ่มแรกอยู่ ต่อเมื่อเพิ่มแสงสว่างขึ้น เราจึงมองเห็นสีต่างๆ ขึ้นมา

ปัจจัยทางพันธุกรรม

มี เรื่องของกรรมพันธุ์เข้ามาเกี่ยวข้อง ถ่ายทอดทางพันธุกรรมโดยโครโมโซม X ทำให้เพศชายถ้ามีหน่วยพันธุกรรม X ที่ทำให้เกิดตาบอดสี ก็จะแสดงอาการของตาบอดสีออกมา ในขณะที่เพศหญิงถ้ามีหน่วย X นี้ผิดปกติเพียงหนึ่งหน่วย ก็ยังสามารถมองเห็นปกติได้ ยกเว้น X อีกตัวหนึ่งไม่ทำให้เกิดตาบอดสี

ความผิดปกติของเม็ดสีและเซลล์รับแสงสีต่างๆ

ถูกควบคุมด้วยยีนบนโครโมโซม x และมีการถ่ายทอดทางพันธุกรรมแบบ x-linked recessive จากแม่ไปสู่บุตรชาย เพราะเหตุนี้ตาบอดสีส่วนใหญ่จะเกิดกับเด็กผู้ชาย ซึ่งได้รับการถ่ายทอดมาจากมารดา ในเพศหญิงพบน้อยกว่าเพศชายประมาณ 16 เท่า หรือคิดเป็นประมาณร้อยละ 0.4 ของประชากร ขณะที่ตาบอดสีทั้งหมด จะพบได้ประมาณร้อยละ 10 ของประชากร และเป็น การมองเห็นสีเขียวบกพร่องเสียประมาณร้อยละ 5 ของประชากร

กลุ่มที่มีความผิดปกติของเม็ดสี

ตา ทั้ง 2 ข้างจะมีอาการมองเห็นสีผิดปกติเหมือนกัน คงที่ไม่เปลี่ยนแปลง ผู้ที่สามารถเห็นสีได้ปกติ จะต้องมีเซลล์รับแสงสีที่จอประสาทตาครบทั้ง 3 สี คือ แดง เขียว และน้ำเงิน และมีปริมาณเม็ดสีในเซลล์ที่ปกติ รวมทั้งระบบประสาทตาและการแปลผลที่เป็นปกติด้วย

ส่วนความผิดปกติของเม็ดสี และเซลล์รับแสงสีน้ำเงิน

ถูกควบคุมด้วยยีนบนโครโมโซม 7 จึงมีการถ่ายทอดแบบ autosomal dominant ซึ่งจะพบผู้ป่วยกลุ่มนี้ได้บ่อย คือ ตาบอดสีที่เป็นภายหลัง มักเกิดจากโรคทางจอประสาทตาหรือโรคของเส้นประสาทตาอีกเสบ มักจะเสียสีแดงมากกว่าสีอื่น และอาจเสียเพียงเล็กน้อย คือดูสีที่ควรจะเป็นนั้นดูมืดกว่าปกติ หรืออาจจะแยกสีนั้นไม่ได้เลยก็ได้

อาการ

ตาบอดสีมีหลายชนิด ชนิดที่พบบ่อยที่สุด เรียกว่า red/green colour blindness โดยจะแยกสีแดงและสีเขียวค่อนข้างลำบาก โดยเฉพาะเวลาที่แสงไม่สว่างนัก ส่วนน้อยลงมาของคนที่มีความผิดปกติ คือพวกที่ไม่สามารถแยกสีน้ำเงินกับสีเหลือง จะมีบางเหมือนกันที่เป็นโรคตาบอดสีทุกสีเลย แต่เป็นส่วนน้อยมาก คนที่บอดสี แดง-เขียวมักจะบอดสี น้ำเงิน-เหลืองด้วย ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นตาบอดสีชนิดใด ล้วนจะมีสายตาหรือการมองเห็น (vision) ที่เป็นปกติ เพียงแต่ความสามารถในการแยกสีไม่ปกติเท่านั้นเอง

กลุ่มที่มีความผิดปกติเกี่ยวกับจอประสาทตา

มัก เกิดจากการถูกทำลายของจอประสาทตา เส้นประสาทตา หรือส่วนรับรู้ในสมอง จากสาเหตุต่าง ๆ เช่น การอักเสบ ภาวะขาดเลือด อุบัติเหตุ เนื้ออก การเสื่อมลงของจอประสาทตา หรือผลข้างเคียงจากยาหรือสารเคมี

ผู้ป่วยมักมีอาการเวียนศีรษะหรือเห็นสีผิดปกติ

โดย มักพบความผิดปกติของการมองเห็นสีน้ำเงินเหลืองมากกว่าแดงเขียว ความผิดปกติของตาทั้ง 2 ข้างไม่เท่ากัน อาจเป็นตาเดียวหรือทั้ง 2 ตา มีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้นหรือลดลงได้ รวมทั้งมีความผิดปกติของสายตาด้านอื่น ๆ เช่น การมองเห็นและลานสายตาลดลงได้ ขึ้นอยู่กับสาเหตุและความรุนแรงของโรค

การวินิจฉัยโรค

สำหรับการตรวจวินิจฉัย จักษุ แพทย์จะทำการซักประวัติอาการผู้ป่วย ร่วมกับการตรวจการรับรู้ของสี และตรวจตาโดยละเอียด เพื่อหาสาเหตุแผนการรักษา การตรวจอาจใช้เครื่องมือช่วยการตรวจหลายอย่าง เช่น ไทอานสมุติภาพ Ishihara, ไททดสอบเรียงเม็ดสีตามแบบที่กำหนดไว้

การทดสอบคุณภาพ

ซึ่ง อาจจะเป็นตัวเลขหรือรูปหนังสือ คนตาปกติจะบอกเลขได้ แบบทดสอบดังกล่าวมีชื่อเรียกว่า Ishihara test ส่วนใหญ่พื้นหลังจะเป็นจุดสีเขียว ส่วนเส้นสร้างจากจุดสีแดงหรือส้ม ปัจจุบันมีแบบทดสอบที่ดัดแปลงไปแล้วบาง แต่ก็ยังคงลักษณะเดิมไว้ทุกประการ

การรักษา

ผู้ป่วยที่ไม่มีอาการแต่อย่างใด ส่วนในรายที่เป็นรุนแรง ผู้ปกครองอาจจะสังเกตพบตอนเป็นเด็ก อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันยังไม่มีการรักษาเฉพาะ ถ้าเป็นแล้ว จะเป็นตลอดชีวิต โดยเฉพาะแบบที่เป็นมาตั้งแต่กำเนิด ยังไม่พบวิธีรักษาที่ได้ผล

ส่วนประเภทที่เป็นการดัดแปลง

ที่มีผลต่อจอประสาทตาและเส้นประสาทตา เมื่อเกิดอาการมองเห็นสีผิดปกติไปให้รีบมารับการตรวจรักษา อาจป้องกันไม่ให้เกิดความผิดปกติถาวรได้

1. ใน ผู้ป่วยที่มีการตาบอด สีต่อนักคิด ควรปรึกษาแพทย์เพื่อรับคำแนะนำเกี่ยวกับอาการตาบอดสีและการดูแลสุขภาพที่ดี
2. ผู้ที่มีการตาบอดสีทางสี ควรรับการตรวจวินิจฉัยถึงสาเหตุ เพื่อแพทย์จะได้วางแผนการรักษาที่เหมาะสมต่อไป
3. การ ที่คนโตนหนึ่งเกิด ตาบอดสีขึ้น คนๆ นี้ก็ยังสามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติเหมือนคนปกติทั่วๆ ไปได้ เพียงแต่การประมวลผลไปจากความจริงเท่านั้น ถ้าตาบอดสีไม่มากนักสามารถแก้ไขโดยการใส่แว่นตา ซึ่งช่วยปรับสีของภาพ ซึ่งจะช่วยให้มองเห็นชัดเจนและได้คำแนะนำในการปรับสี
4. บาง ครั้งคนตาบอดสี อาจถูกผิดใจจากคนอื่น หรืออธิบายประเภท ซึ่งจริงๆ แล้ว คนตาบอดสีที่มองเห็นสีผิดไปจากสีที่แท้จริง ไม่ใช่มองไม่เห็นเลย
5. คน ที่ตาบอดสีน้ำเงิน หรือสีอื่นๆ นอกตามตาบอดสีของจอประสาทตา และที่ทำงานส่วนใหญ่โดยมีคอมพิวเตอร์ เวนเสียจะต้องมีโปรแกรมช่วยที่ช่วยให้เขาเขียน
6. ในแบบทดสอบอาจมีการออกแบบสีในส่วนของจอสีที่ช่วยให้คนตาบอดสีเขียน ซึ่งโดยปกติในชีวิตประจำวันคนตาบอดสีจะพบสิ่งต่างๆ มากมาย
7. อาชีพ ที่คนตาบอดสีไม่ควร ทำ ได้แก่ นักแข่งที่แข่งกันที่แข่งกัน อีกราย อาชีพที่มีการใช้สีเป็นส่วนประกอบต่างๆ เช่น ในอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ หุ่นยนต์ เป็นต้น
8. พบ ว่าคนตาบอดสีมีความสามารถในการแยกสีได้ดีกว่าคนที่มีความแตกต่างเพียงเล็กน้อยได้กว่าคน ปกติ เช่น คนตาบอดสีเขียวแยกสีที่คล้ายกัน เช่น เขียวอ่อน เขียวอมเหลือง

ที่มาข้อมูลและภาพประกอบจาก www.super-optical.com